

२०२०११२४१३१९१७१७१७

राष्ट्रीय रक्त संक्रमण परिषद, राज्य रक्त संक्रमण
परिषद व महाराष्ट्र शासनातर्फे जारी करण्यात
आलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे/सूचनांचे उल्लंघन
करणाऱ्या रक्तपेढ्यांवर कारवाई करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
गो. ते. रुग्णालय संकुल इमारत,
१० वा मजला, मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१.
शासन निर्णय क्र. रा.र.सं.प./प्र.क्र.४९८/आरोग्य ५
दिनांक : २ डिसेंबर २०२०

संदर्भ :

संचालक, राज्य रक्त संक्रमण परिषद, मुंबई यांचे पत्र क्र. रा.र.सं.प./दंडात्मक कारवाई/२०२०/
६०७, दि. २१.१०.२०२०

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये रक्तपेढ्यांकडून वेगवेगळ्या प्रकारचे गैरप्रकार वारंवार होत असल्याच्या तक्रारी विविध निवेदनाद्वारे प्राप्त होत आहेत. तसेच विविध माध्यमांद्वारे प्रसिध्द होत आहेत. यामध्ये थॅलेसिमिया रुग्णांना रक्त न देणे, त्यांचेकडून प्रक्रिया शुल्क घेणे, संकेतस्थळावर दररोजचा साठा न दर्शविणे, तसेच प्लाझ्मा रक्त पिशवीसाठी विहित रकमेपेक्षा अवाजवी रक्कम आकारणे अशा आशयाच्या तक्रारी/निवेदने प्राप्त होत आहेत. सद्यःस्थितीत, राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या नियमावलीमध्ये रक्त पेढ्यांवर दंडात्मक कारवाई करण्याबाबत कोणतीही तरतूद नाही अथवा संबंधित सक्षम अधिकाऱ्यांना तसे अधिकारही नाहीत.

राज्य रक्त संक्रमण परिषदेची दिनांक ०३.११.२०१८ रोजी ३९ वी नियामक बैठक पार पडली होती. सदर बैठकीमध्ये राष्ट्रीय रक्त संक्रमण परिषद, राज्य रक्त संक्रमण परिषद व महाराष्ट्र शासनातर्फे जारी करण्यात आलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे/सूचनांचे उल्लंघन करणाऱ्या रक्तपेढ्यांवर दंडात्मक कारवाई करण्याबाबत निर्णय घेण्यात येऊन त्यानुषंगाने प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आला आहे.

उक्त प्रस्तावाच्या अनुषंगाने, राज्यात गैरप्रकार करणाऱ्या रक्त पेढ्यांवर दंडात्मक कारवाई करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासन आता खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

- १) राष्ट्रीय/राज्य संक्रमण परिषद/शासन यांचेकडून रक्त व प्लाझ्मा तसेच प्रक्रियेसाठी विहित केलेल्या दरापेक्षा अवाजवी रक्कम आकारणाऱ्या खाजगी रक्तपेढ्यांवर दंडात्मक कारवाई करण्याचा निर्णय या शासन निर्णयान्वये घेण्यात येत आहे.
- २) सदर कारवाई करण्यासाठी संचालक, राज्य रक्त संक्रमण यांना सक्षम प्राधिकारी म्हणून या शासन निर्णयान्वये घोषित करण्यात येत आहे.
- ३) दोषाचे स्वरूप व आकारावायाची दंडात्मक रक्कम याचा तक्ता खालीलप्रमाणे आहे.

क्र.	रक्तपेढ्यांच्या दोषांचे स्वरूप	दंडात्मक कारवाई
१	राष्ट्रीय रक्त संक्रमण परिषद/राज्य रक्त संक्रमण परिषद/शासन यांनी विहित केलेल्या प्रक्रिया शुल्कापेक्षा जादा प्रक्रिया शुल्क आकारणे.	जादा आकारलेल्या प्रक्रिया शुल्काच्या ५ पट दंड. यापैकी जादा आकरण्यात आलेले शुल्क रुग्णास परत करण्यात येईल व उर्वरीत रक्कम राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या खात्यावर जमा करण्यात येईल.
२	थॅलेसिमिया/हिमोफिलिया/सिकलसेल व रक्ताशी निगडीत इतर आजारी रुग्णांकडे मोफत रक्त मिळण्याविषयी राज्य रक्त संक्रमण परिषदेने जारी केलेले ओळखपत्र असताना देखील अशा रुग्णांना प्रक्रिया शुल्क आकारणे.	प्रक्रिया शुल्काच्या ३ पट दंड. यापैकी प्रक्रिया शुल्क संबंधीत रुग्णास परत करण्यात येईल व उर्वरीत रक्कम राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या खात्यावर जमा करण्यात येईल.
३	सुचना फलकावर/संकेतस्थळावर पुरविलेल्या माहितीप्रमाणे रक्त उपलब्ध असताना देखील थॅलेसिमिया/हिमोफिलिया/सिकलसेल व रक्ताशी निगडीत इतर आजारी रुग्णांना कोणतेही सबळ कारण नसताना रक्त वितरण करण्यास नकार देणे.	चौकशी अंती असे सिध्द झाल्यास रक्तसाठा उपलब्ध असताना देखील जाणीव पूर्वक रक्त वितरीत करण्यास नकार दिल्यास, रुग्णास द्यावे लागलेले प्रक्रिया शुल्क अधिक रु. १०००/- दंड. प्रक्रिया शुल्क रुग्णास परत करण्यात येईल व दंड रु. १०००/- राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या खात्यावर जमा करण्यात येईल.
४	ई रक्तकोष व राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या संकेतस्थळावर रक्तसाठा व अनुषंगिक माहिती न भरणे.	तपासणी दरम्यान रक्तपेढी दोषी आढळून आल्यास, प्रति दिन रु. १०००/- याप्रमाणे दंड. सदरचा दंड राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या खात्यावर जमा करण्यात येईल.
५	राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या संकेतस्थळावर रक्तपेढीकडून जी माहिती भरणे अनिवार्य आहे अशी इत्यंभूत माहिती न भरणे/भरलेली माहिती अद्ययावत नसणे.	विहित कालावधी संपल्यानंतरच्या कालावधीसाठी रु. ५००/- प्रति दिन दंड राज्य रक्त संक्रमण परिषदेच्या खात्यावर जमा करण्यात येईल.

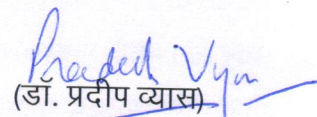
४. दंडात्मक कारवाईपूर्वी संबंधित रक्तपेढीला नोदीस देऊन त्यांचे म्हणणे मांडण्याची एक संधी देण्यात येईल.

५. रक्तपेढीकडून वारंवार मार्गदर्शक तत्वे/सूचनांचे उल्लंघन केले गेल्यास, अशा रक्तपेढ्यांचे परवाने रद्द करण्याबाबत अन्न व औषध प्रशासन विभागाला कळविण्यात येईल व अशा रक्त पेढ्यांचा परवाना अन्न व औषध प्रशासनाकडून रद्द करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र.२०२०११२४१३१९१७१७१७ असा आहे.

सदर शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून तात्काळ अंमलात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डा. प्रदीप व्यास)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
४. सर्व अ.मु.स./प्र.स./सचिव, प्रशासकीय विभाग मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
६. आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, बांद्रा, मुंबई.
७. जिल्हाधिकारी (सर्व).
८. महानगरपालिका आयुक्त (सर्व).
९. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य हमी सोसायटी, मुंबई.
११. संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई व पुणे.
१२. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई.
१३. संचालक/सहायक संचालक, राज्य रक्त संक्रमण परिषद, मुंबई.
१४. जिल्हा शल्य चिकित्सक, जिल्हा रुग्णालय (सर्व).
१५. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
१६. निवड नस्ती (आरोग्य-५)

प्रत माहितीस्तव

- १) मा. मंत्री (आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. राज्यमंत्री (आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.